

СЛОВО ПРО НАСТАВНИКА

Б. Матюшко

Перша моя зустріч з Григорієм Івановичем відбулася на початку липня досить далекого вже 1997 року. Щойно отриманий диплом про закінчення тодішнього педагогічного факультету, нині Інституту педагогіки і психології нашого Драгоманівського університету, подальші плани на повноцінно доросле життя, і знову вибір шляху. Можливості різні, іноді несподівані. Так сталося, що за згодою найдорожчих людей я спробував піти далі, продовживши навчання в аспірантурі. Напевно, в цьому проявилось те, що називають Божим промислом, бо як інакше пояснити, що остаточне рішення було прийняте щодо історії філософії? Стежка привела на кафедру філософії.

Того літнього ранку з особливим хвилюванням я переступив поріг кафедри. Адже позаду лишилася не тільки студентська пора, а й перші кроки у світ філософських наук. В ці ж хвилини, коли справа вимагала звернутися особисто до майбутнього керівника, і почалася історія нашої спільної з Григорієм Івановичем справи. Що сказати: доктор філософських наук, професор, академік Академії політичних наук України, а поряд — учорашній студент, який побажав присвятити себе філософії? Та ще й без підготовки, зовсім з іншої спеціальності? Тоді довелося пережити справжнє випробування: стримане, навіть суворе слово про необхідність ще раз обміркувати свій вибір, можливо, звернутись на іншу кафедру. Як це нагадає перевірку усвідомлення і твердості наміру, не побоюся сказати, настоятелем монастиря, адже йдеться про справу життя і справжнє, достойне учнівство, і взагалі, про входження до відповідальної та почесної спільноти! Тим більша і небезпека відмовитись, піти назад. Але... Наступні місяці — час підготовки до вступних іспитів до аспірантури, їх успішне складання. Нове життя: вибір теми майбутньої кандидатської дисертації, велика школа самоосвіти, заняття з філософії. У першому півріччі наш потік працював зі світлою пам'яті Олексієм Пилиповичем Павелком, а весна 1998 року — в головному корпусі рідного університету головні філософські науки нам викладав наш наставник. Ще від того часу зберігаються спогади про те, як на лекціях і семінарах ми, аспіранти першого року навчання, у передчутті складання кандидатського іспиту намагалися виконати всі необхідні види робіт, а особливо бути достойними рівня володіння своєю наукою, який засвідчив Григорій Іванович. Саме він не скільки переповідав думки великих мислителів (яка небезпека механічного переказування прочитаного чатує на кожного, хто пробує себе в освіті!), скільки запрошував, вів нас до того, щоб ми бачили набагато більше, ніж маємо перед очима, або навіть зберігаємо в пам'яті. Звісно, ніхто з нас, навіть якби й

схотів, не міг уже відмовитися і від великої роботи прочитання значного масиву філософських текстів, і від усіх зусиль опанувати їх, віднайти потрібне для справжнього науковця, щоб достойно і вільно почуватися у своїй галузі знань.

Далі — іспити складені, а життя знову ставить питання руба: наскільки твердим є намір серйозно працювати? І в цей час Григорій Іванович став для мене не лише вимогливим керівником, а й справжнім учителем, який завжди може зрозуміти труднощі, допомогти в їх подоланні, підказати розв'язання складних завдань і в освітній, і в дослідницькій праці. З різних причин я вийшов на захист у 2005 році. Напевно, слід було обов'язково пройти особисту школу Григорія Івановича: невтомний, наполегливий, з усією уважністю збір матеріалів, своєрідне «життя в бібліотеці», написання і видання журнальних статей, високоякісне читання лекцій, ведення семінарів, неупереджена, за високою планкою перевірка і оцінювання знань учнівської молоді. І, звичайно, робота над текстом дисертації. З року в рік, особливо після успішного захисту і отримання ступеня кандидата філософських наук, наш керівник і вчитель передає нам особливу, неповторну рису справжнього філософа. Нехай мені вибачать деяку пафосність, але не можна не згадати тут, наскільки Григорій Іванович умів побачити нове і незнане у спадщині мислителів від Стародавності і до наших днів, у багатьох томах їхніх творів, не один раз перечитаних за цей час. Бувало, після кількох занять часто відчуваєшся виснаженим, але варто прийти на звичайне засідання кафедри, і після вирішення виробничих питань з яким відчуттям оновлення сил запам'ятовуються слова нашого наставника чи то про Платона і Аристотеля, чи про Спінозу і Локка, чи про походження філософії або вибір методів власних досліджень! Хоч яка втома, а іноді й далеко не найкращий стан, але варто послухати й прийняти до розуму і серця бесіду Григорія Івановича — і весь негатив зникає! Тільки праця, тільки пошук і віднайдення, тільки здобуток — ось не лише дороговказ для кожного з нас, а й справжня підтримка, без якої навряд чи можна обійтися тому, хто вирішив ґрунтовно трудитися у науці.

Якщо б у мене спитали, чому я навчився в Григорія Івановича, то відповів би, що найперше — це бути людиною, бути собою, найкраще, належним чином і належного часу робити свою справу. Долати самого себе таким, яким сам собі не подобаєшся, завжди пам'ятати, що наше життя далеко не обмежується і не може обмежитися буденністю, навіть часом. Адже людина завжди долає ці межі, така в неї природа і сутність. Багато ще хочеться сказати...